

Elke ouder, voorleesouder?

Aan de slag met ouders voor wie voorlezen niet vanzelfsprekend is

Door Caroline Matthijs (Intercultureel Netwerk Gent)
en Jozefien Loman (CTO-medewerker)

Dat voorlezen een positief effect heeft op de taalontwikkeling van kinderen staat buiten kijf!

Toch wordt niet in alle gezinnen voorgelezen. Sommige ouders zijn onvoldoende geletterd of onvoldoende vertrouwd met boeken. Heeft het zin deze ouders te 'leren' voorlezen? In dit artikel formuleren we enkele aandachtspunten en concrete tips voor scholen om ouders hierin te stimuleren

Valkuilen en aandachtspunten

Er bestaan heel wat ondersteuningsprogramma's voor ouders om thuis onderwijsondersteunend gedrag te stimuleren. Naast deze ondersteuningprogramma's bieden scholen vaak instrumenten aan om het schoolse taalaanbod naar de thuissituatie door te trekken, bijvoorbeeld met behulp van 'verteltassen'¹. Ouders krijgen dus heel wat impulsen om een taalstimulerende omgeving te creëren thuis. Toch zijn deze taalondersteunende initiatieven niet zaligmakend, enerzijds omdat ze niet altijd even succesvol zijn en anderzijds omdat vooral laagopgeleide ouders onvoldoende baat hebben bij dit aanbod². Wanneer scholen erover nadenken ouders te stimuleren om meer te gaan voorlezen, is het goed om de volgende aandachtspunten mee te nemen:

- Ga niet uit van evidenties en vermijd vooroordelen Al te vaak gaan we uit van het feit dat wij wel weten hoe het er in een bepaald gezin aan toe gaat, terwijl de beweegredenen van de ouders om niet voor te lezen van een heel andere aard kunnen zijn dan wij ons voorstellen. Ga dus open in gesprek met ouders en zoek samen met hen naar de passende ondersteuningstips. Vanzelfsprekend kan dit alleen als de school doorheen de schoolloopbaan een goede relatie met ouders heeft opgebouwd.

- Onderschat ouders niet. Voorlezen is maar één van de aspecten die de taalontwikkeling van kinderen beïnvloeden. Ouders kunnen op andere, voor ons soms onbekende, gebieden wel sterk staan (bv. sappige verhalen vertellen of heel veel kinderliedjes zingen). Meertalige en kansarme ouders krijgen al te vaak te horen wat ze niet goed doen. Dat zorgt voor onzekerheid in de opvoedingssituatie en bevordert de ontwikkeling van het kind allerminst: Kinderen kunnen het gevoel krijgen dat hun ouders niet aan de normen voldoen (*mijn mama en papa lezen niet voor*) en ouders haken af (*ik kan dat toch niet*). Ga dus op zoek naar de sterktes van de ouder en bekijk of je deze eventueel kan inzetten bij het

¹ Meer weten over verteltassen? <http://www.verteltas.nl/>

² Dit stuk is gebaseerd op Van den Branden, K. (2010) *Handboek Taalbeleid*, p. 201-202

voorlezen.

Lees eens mee 'door de ogen van' een kansarme ouder. In een vorig nummer van de Nieuwsbrief voor Taal & Onderwijs brachten we het hartverwarmend verhaal van een 'bijzondere voorleesmama'. [Lees het cursiefje.](#)

- **Zet mee je schouders onder het voorleesproject.** Ouders die nog nooit hebben voorgelezen en geen leescultuur hebben, zullen niet eensklaps de ideale voorleesouder worden. De school heeft met haar pedagogisch-didactisch geschoold personeel veel meer troeven in huis om een rijk leesklimaat aan te bieden. Compenseer daarom het beperkte aanbod aan boeken thuis door op school veel met boeken bezig te zijn en veel voor te lezen. Schenk daarbij extra aandacht aan kinderen uit gezinnen waar weinig wordt voorgelezen.

5 tips voor leerkrachten om met ouders aan de slag te gaan³

Begin klein en eindig groot: ga van stap A naar stap B, dan pas naar stap C.

(A) Ouders en kinderen warm maken voor BOEKEN

1. Maak OUDERS warm voor boeken en lezen: zet in op het creëren van een rijke geletterde omgeving.

Tips voor ouders:

- haal kinderboeken in huis
- haal (gratis) kranten, tijdschriften (in verschillende talen), reclamebladen, enz. in huis
- neem zelf een boek, krant of tijdschrift in de hand wanneer je kind in de buurt is
- ga naar de bibliotheek

2. Geef ouders tips over hoe zij hun KINDEREN warm kunnen maken voor boeken. Alle kinderen vinden het fijn om voorgelezen te worden maar als hun ouders dat niet graag doen of zich daarbij onzeker voelen, voelen kinderen dat en haken ze soms af. Zet daarom als leerkracht zeker ook in op andere zaken die taalontwikkeling en geletterdheid stimuleren dan het voorlezen door de ouder zelf.

Tips voor ouders:

- vraag aan familie, vrienden, de babysitter, oudere kinderen... om voor te lezen
- doe mee aan activiteiten rond boeken en voorlezen op school, in de bib, in je buurt...
- bekijk digitale prentenboeken op de computer
- praat met je kind over wat je aan het lezen bent

(B) Ouders warm maken voor VOORLEZEN

3. Maak ouders warm voor voorlezen:

3.1 Toon het BELANG van voorlezen aan.

---

³ Dit stuk is gebaseerd op *Elke taal haar verhaal*: <http://www.ingent.be/?menu=4&inhoud=elketaal>

Enkele voordelen van voorlezen:

Voorlezen is leuk voor het kind.

Een voorleesmoment is een moment van rustig samen zijn en volledige aandacht voor het kind.

De totale ontwikkeling van het kind wordt gestimuleerd.

Het wereldbeeld van het kind verruimt.

De betrokkenheid met het kind verhoogt: je komt te weten wat het kind denkt en voelt.

Het kind maakt kennis met cultuur en taal.

Het kind wordt warm gemaakt voor boeken en taal.

Het kind maakt kennis met taalgebruik dat nauw aansluit bij de schooltaal

3.2 Bekijk samen met de ouders leuke KINDERBOEKEN en bespreek een aantal kenmerken van een goed voorleesboek aan de hand van de ontdekkingen van ouders.

Tips voor ouders:

- Kies een boek dat je zelf heel erg goed vindt.
- Laat je kind uit verschillende boekjes zelf kiezen welk boek je gaat voorlezen.
- Lees een boek dat in de klas werd voorgelezen opnieuw voor.

Ingrediënten van een goed voorleesboek:

Het boek sluit aan bij de interesse en de leefwereld van het kind.

De tekeningen spreken ouder en kind aan.

Het boek lokt actie of interactie uit.

Het verhaal is boeiend omdat het bijv. spannend, grappig, of aangrijpend is.

Het kind leert iets uit het verhaal of wordt gestimuleerd om meer over het onderwerp van het verhaal te weten te komen.

Het verhaal biedt voldoende afwisseling om geboeid te blijven luisteren.

4. Houd rekening met de SPECIFIEKE SITUATIE van ouders: Maak drempels om te gaan voorlezen bespreekbaar. Laat ouders zelf bepalen wat voor hen haalbaar is.

Wat voorlezen moeilijk kan maken voor ouders (mogelijke drempels):	Mogelijkheden voor de ouder om mogelijke drempels te overwinnen:
Voorlezen is tijdrovend.	Lees eens voor terwijl het kind in bad zit of zet een luisterverhaaltje op in de auto.

Voorlezen vraagt geduld en energie.	Lees een kort fragmentje voor of bekijk één prent samen.
De ouder voelt zich onzeker (vooral als de ouder zelf niet goed kan lezen).	Je hoeft je niet altijd aan de tekst van het boek te houden: je kunt ook gewoon vertellen wat je op de prenten ziet of met je kind praten over de gebeurtenissen in het boek.
De ouder heeft onvoldoende kennis van de taal van het boek.	Lees voor of praat over het boek in de taal die je het best beheerst. Lees het boek zelf al een keer door vooraleer je het vertelt aan je kind.
De ouder vindt het moeilijk om de concentratie van het kind vast te houden.	Lees voor op een rustig moment van de dag (bijvoorbeeld voor het slapengaan) in een knus hoekje of laat het kind net heel actief dingen nadoen uit het boek.
Het kind geeft aan de ouder aan dat het voorlezen niet leuk vindt.	Laat het kind zelf een boek kiezen.
Er zijn geen kinderboeken in huis.	Ga naar de bibliotheek of koop prentenboeken in de tweedehandswinkel.
De ouder heeft de tijd en/of de discipline niet om naar de bibliotheek te gaan	Maak gebruik van prentenboeken op de computer en vertel erbij.
De ouder leest zelf niet veel. Er is geen boek- of leescultuur in het gezin aanwezig.	Kijk hoe anderen in je nabijheid voorlezen of neem een kijkje in de klas.

(C) Ouders VOORLEESTIPS aanreiken

5. Oefen samen met ouders. Toon ouders hoe interactief voorlezen werkt: nodig de ouders bijvoorbeeld uit om een voorleesmoment in je klas bij te wonen. Geef ouders die er aan toe zijn concrete 'voorleestips'⁴.

Reageren op dit artikel? Mail naar fien.loman@arts.kuleuven.be

⁴ http://www.voorleesvogel.nl/download/10_gouden_voorleestips.pdf
http://www.cps.nl/nl/Documenten/Documenten-Taal_lezen/Voorleestips.pdf
<http://www.leesplein.nl/assets/juryrapporten/voorleestipsnw.html>
<http://www.klasse.be/ouders/21877/voorleestips/#.UiIF-iBCTIU>
<http://www.peuterplace.nl/kinderboeken/voorleestips.htm>
<http://www.boekenbende.be/themalijsten-voor-de-klas>
<http://jaarvanhetvoorlezen.nl/over-voorlezen/voorleestips/>